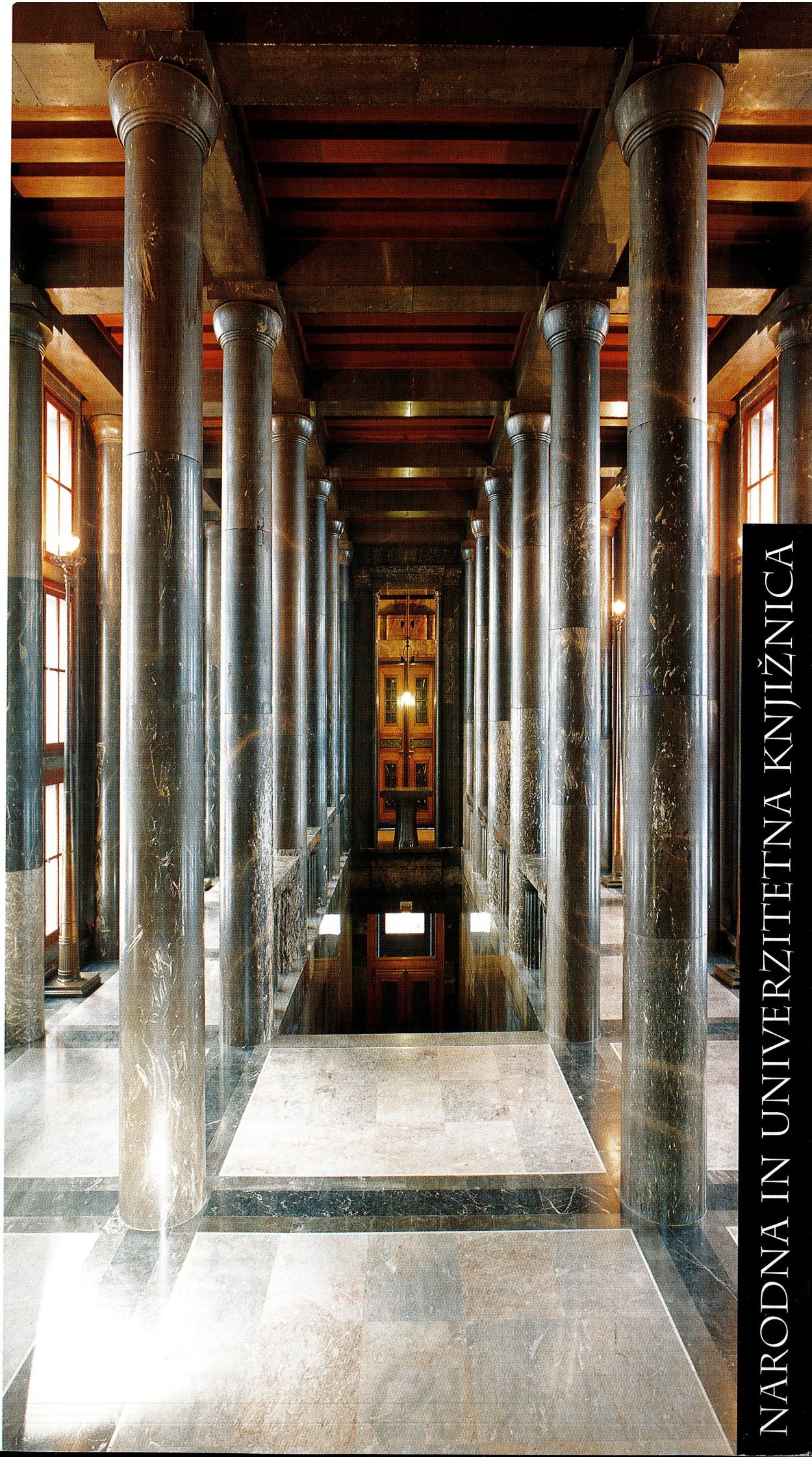

LJUBLJANA

KNJIŽNICARŠKE NOVICE →

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA

KNJIŽNIČARSKE NOVICE

januar 2003

500300659

Knjižničarske novice 13(2003)1
ISSN 0353-9237

Izdala in založila: *Narodna in univerzitetna knjižnica*
Turjaška 1
1000 Ljubljana
telefon (01) 2001 176, 2001 110
<http://www.nuk.uni-lj.si/>

Odgovorna urednica: *Jelka Kastelic*
Uredniški odbor: *dr. Melita Ambrožič, dr. Silva Novljan, dr. Maja Žumer*

Naslovnico oblikoval: *Aleksij Kobal*
Fotografija na naslovnici: *Goran Bertok*
Tisk: Tiskarna Littera picta, d.o.o.

Naklada: 630 izvodov. Letna naročnina; naročila in odpovedi pošiljajte pisno na naslov uredništva. Prejetih tekstov ne lektoriramo in ne honoriramo. Razmnoževanje ni dovoljeno.

Naslov uredništva: NUK, Informacijski center za bibliotekarstvo, za "Knjižničarske novice", Turjaška 1, 1000 Ljubljana. Prispevke lahko pošiljate tudi na disketah ali po elektronski pošti: jelka.kastelic@nuk.uni-lj.si.

ZBDS

Strokovno posvetovanje 2003

**VIZIJA RAZVOJA
KNJIŽNIČARSTVA V
SLOVENIJI**

Otočec, Šport hotel, Konferenčna
dvorana,
20. – 22. 10. 2003

Na seji predsedstva Zveze bibliotekarskih društev Slovenije, dne 13. decembra 2002, smo sklenili, da bo naslov strokovnega posvetovanja 2003 **"VIZIJA RAZVOJA KNJIŽNIČARSTVA V SLOVENIJI"**.

V zadnjem času je bilo sprejetih že kar nekaj dokumentov, ki urejajo ali pokrivajo področja delovanja slovenskih knjižnic, zato želimo, da bi v novem tisočletju za vse tipe knjižnic določili nacionalno strategijo in smernice za nadaljnji razvoj. Dogovorili smo se, da bomo spremenili zasnovo posvetovanja. Letos ne bo razpisa na dogovorjeno temo, temveč bodo v programu samo vabljeni referati. Imenovali smo programski odbor v sestavi: Brane Goropevšek, Breda Karun, Eva Kodrič-Dačić, Irena Muc, Smilja Pejanovič, Irena Sešek, Vlasta Stavbar, Karmen Štular Sotošek in Jože Urbanija. Člani programskega odbora smo se sestali 14. januarja 2003 in sklenili, da najprej povabimo k sodelovanju: Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za znanost, šolstvo in šport, Ministrstvo za informacijsko družbo, Nacionalni svet za knjižničarstvo, Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo na Filozofski fakulteti, NUK, IZUM, in Zavod za šolstvo.

Irena Sešek,
predsednica ZBDS

**PREDSTAVLJAMO
VAM**

**PROSTOVOLJNO DELO V
SLOVENSkih KNJIŽNICAH**

Prostovoljno delo ima v Sloveniji že dolgoletno tradicijo, vendar ni enakomerno prisotno v vseh panogah. V naši zakonodaji prostovoljno delo ni posebej definirano in tudi nimamo uradne definicije prostovoljnega dela. O prostovoljcih v slovenskih knjižnicah ne govorimo prav pogosto. V tujini je delo prostovoljcev v knjižnicah nekaj čisto vsakdanjega.

Zanimalo me je ali poznamo možnosti za vključevanje prostovoljcev v dejavnost knjižnic? Ali knjižničarji menimo, da potrebujemo prostovoljce v knjižničarstvu? Ali vključujemo prostovoljce in o tem ne govorimo? Da bi dobila odgovore na navedena vprašanja sem za temo diplomske naloge na Visoki šoli za socialno delo izbrala prostovoljno delo v knjižnicah. Jeseni sem opravila pilotsko anketo v 11 knjižnicah in rezultati so me presenetili in vzpodbudili k nadaljnjem raziskovanju. Ugotovila sem, da je 54,5% anketiranih knjižnic navedlo, da v izvajanje dejavnosti knjižnice vključujejo prostovoljce, 45,5% anketiranih knjižnic pa z delom prostovoljcev nima izkušenj.

Odgovori o številu ur prostovoljnega dela v knjižnicah in številu angažiranih oseb, ki to delo opravljajo, kažejo na velike razlike med knjižnicami, saj nekatere vključujejo veliko prostovoljcev za mali obseg ur, druge pa manj prostovoljcev za več ur. Čeprav podatke ne moremo upoštevati kot reprezentativne, nas navajajo na ugotovitev, da v slovenskem knjižničarstvu institut prostovoljnega

dela še ni niti dovolj poznan niti izkoriščen.

Preglednica 1: Obseg prostovoljnega dela in število prostovoljcev

Knjižnica	Obseg prostovoljnega dela (ure)	Število prostovoljcev	Povprečno število ur na prostovoljca
Knjižnica 1	32	15	2,13
Knjižnica 2	80	1	80
Knjižnica 3	160	2	80
Knjižnica 4	200	12	16,67
Knjižnica 5	1120	4	280
Knjižnica 6	ni podatka	ni podatka	-
SKUPAJ	1592	34	46,82

Dela, ki so jih prostovoljci izvajali v knjižnicah, smo grupirali v štiri glavne sklope, znotraj njih pa v posamezne aktivnosti pri katerih navajamo število knjižnic, ki so posamezno aktivnost navedle.

Delo z uporabniki:

- pomoč pri strežbi v čitalnici (2)
- pripovedovanje pravljic (1)
- pomoč pri izposoji v glasbeni sobi (1)

Administrativna dela v oddelku izposoje

- vodenje evidence uporabnikov-vpis novih članov (2)
- pomoč pri vračanju gradiva (1)
- pisanje opominov (1)
- dajanje osnovnih informacij in podaljševanje izposoje gradiva po telefonu (1)

Pomoč pri urejanju gradiva

- urejanje gradiva v prostem pristopu po abecednem redu (2)
- iskanje založenega gradiva (1)
- urejanje bukvarne (1)
- pospravljanje časopisne čitalnice oziroma urejanje periodike po naslovih in številkah (1)

Posebne aktivnosti:

- pomoč pri učenju (2)
- pomoč pri pripravi na maturo (1)

Ugotovimo lahko, da so dela, ki so jih v knjižnicah izvajali prostovoljci, večinoma administrativnega in pomožnega značaja. Dve knjižnici pa sta prostovoljce angažirali izključno za izvedbo posebne aktivnosti, t.j. za pomoč pri učenju in pomoč pri maturi.

Zanimivi in uporabni so tudi odgovori na vprašanje o tem, na kakšen način so knjižnice prostovoljce pridobile za delo:

- sami so izrazili željo – osebni interes (4)
- z oglasi na fakultetah (2)
- z objavami v medijih (2)
- z objavami v enotah knjižnice (2)
- s povezovanjem z Društvom za prostovoljno delo (1)
- pri vpisu v knjižnico so člani odgovarjali tudi na vprašanje o možnosti njihovega prostovoljnega dela v knjižnici (1)
- s pomočjo pisnega vabila srednjim šolam, v okviru izbirnih vsebin gimnazijcev (1)

Preseneča me, da so kar pri 66% (4) anketiranih knjižnicah, ki že imajo izkušnje s prostovoljci, prostovoljci

sami izrazili željo po vključevanju v delo knjižnice. Te knjižnice so navedle samo osebni interes prostovoljca kot način za pridobivanje prostovoljcev. Drugi dve knjižnici sta navedli vse ostale prikazane načine, ker je bil interes za vključevanja prostovoljcev na njihovi strani (objave, povezovanje itd.).

Odgovori na vprašanje o tem, če se anketiranim knjižnicam zdi, da je prostovoljno delo vredno vloženega truda, so vzpodbudni, saj je samo 11% (1 knjižnica) prepričanih, da prostovoljno delo za knjižnico ni vredno vloženega truda.

Preglednica 2: Smiselnost organiziranja prostovoljnega dela v knjižnicah

DA	NE
razbremenjeni se redna delovna sila, ki se jo lahko uporabi za bolj kvalitetne storitve in posameznim uporabnikom nameni več časa (3)	ker prostovoljci vztrajajo v knjižnicah premalo časa (1)
trud se bogato obrestuje, ker lahko knjižnica ponudi nove servise in storitve uporabnikom, in to s prostovoljno delovno silo (2)	ker mora obstajati visoka stopnja zanesljivosti, ki pa je pri prostovoljcih ni mogoče zagotoviti (1)
ker je zaposlovanje redne delovne sile čedalje težje oziroma se omejuje in bo verjetno položaj knjižnic še težji (2)	/
ker prostovoljec doživlja tesnejše druženje s knjižničnimi delavci, spozna nove ljudi-uporabnike, dobi pozitivno izkušnjo, da je zares potreben in koristen, omogoča koristno preživljanje prostega časa (2)	/
ker se čas in denar porabljen za uvajanje novega delavca hitro in dobro obrestujeta (1)	/
knjižnica se umešča v svoje okolje in postaja nenadomestljiv del družbe (1)	/
na ta način dobimo v knjižnice ljudi, ki z veseljem opravljajo svoje delo (1)	/
omogoča seznanjenje z poklicem knjižničarja (1)	/
skozi delo prostovoljcev se omogoča nenehno preverjanje lastnega dela (1)	/
ker vse knjižnice nimajo posebnih pogojev pri rokovanju z gradivom in se prostovoljci lahko vključujejo (1)	/
ker rutinska opravila sicer jemljejo knjižničarjem dragoceni čas za delo z uporabniki (1)	/

Upam, da so vas rezultati te ankete navdušili, kot so mene, in boste o prostovoljnem delu v knjižnicah še razmišljali. Zahvaljujem se knjižnicam,

ki so sodelovale pri pilotski študiji in vas vabim, da sodelujete pri raziskovanju prostovoljnega dela in izpolnite vprašalnik, ki ga bom poslala

na naslov vodij splošnih knjižnic vseh regij, predvidoma konec januarja. Pomembno je, da prejmem čimveč izpolnjenih anket, da bo raziskava verodostojna in reprezentativna. Že vnaprej se vam zahvaljujem za sodelovanje.

Eva Pohar Sušnik
NUK

NOVE PUBLIKACIJE

MEDNARODNI STANDARDI ZA SPLOŠNE KNJIŽNICE

Narodna in univerzitetna knjižnica je leta 2002 poskrbela za prevod *The Public Library Service : IFLA/UNESCO Guidelines for Development*, novih priporočil za organizacijo in delovanje splošnih knjižnic, ki jih je izdala IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions, Mednarodna zveza knjižničarskih društev in organizacij) leta 2001, skupaj z založbo Saur iz Münchna. Publikacija s 105 stranmi je izšla pod naslovom: *Splošne knjižnice : IFLA/UNESCO standardi za splošne knjižnice/ pripravila delovna skupina pod vodstvom Philipa Gilla v imenu Sekcije za splošne knjižnice; (prevedla Irena Sešek).*- Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica; Državna matična služba za knjižničarstvo, 2002.

S prevodom se je dopolnila zbirka obstoječih strokovnih priporočil za organizacijo in delovanje splošnih knjižnic s potrebnimi mednarodnimi priporočili, standardi in manifestom, in

to v času sprejemanja nacionalnih standardov za splošne knjižnice in zakonodajnih, upravnih predpisov, ki jih zahteva Zakon o knjižničarstvu, sprejet leta 2001. Delovno skupino za izvedbo projekta je sestavljalo troje knjižničark, ki so realizirale projekt s prevajanjem (Irena Sešek), s strokovnim pregledom prevoda (Silva Novljan) in lektoriranjem (Dunja Kalčič). Načrt projekta je sicer predvidel sodelovanje dodatnih strokovnjakov za jezikovno (vsebinsko) redigiranje besedila standardov, žal pa skopo odmerjen čas in sredstva nista dopuščala takega načina dela.

Nove smernice je skupina poimenovala standardi, ker zajemajo različnost knjižničarske prakse z vsemi potrebnimi določili, ki opredeljujejo vse značilnosti namena splošne knjižnice, razpoznavne v vsakem okolju, poudarjajo javnost delovanja in zadovoljevanje potreb posameznikov in skupin na področju izobraževanja, informiranja in osebnega razvoja. Splošni knjižnični servis (*The Public Library Service*) je poimenovan splošna knjižnica, ker so to smernice za organizacijo in delovanje splošnih knjižnic, ki jih spremljajo primeri nacionalnih standardov za splošne knjižnice in primeri uspešne prakse iz različnih okolij.

Zaradi znanih informacijskih in družbenih sprememb in različnosti družbene in knjižničarske prakse in potreb, se je delovna skupina IFLA pod vodstvom Philipa Gilla odločila za izdajo strokovnih priporočil v manj standardizirani in normirani obliki, kot so bila določila prejšnjih izdaj, ugotavlja urednica slovenske izdaje. Oblikovanje priporočil uvajajo določila manifesta, s čimer so avtorji nazorno demonstrirali, da je možno in potrebno sprejeta deklarativna načela uresničevati v vsaki praksi.

Ti mednarodni standardi so z opisnimi in razlagalnimi priporočili lahko koristno dopolnilo za uporabo nacionalnih standardov za splošne

REPERTORIJ NAPTÁR 1960- 2000 A "NAPTÁR" REPERTÓRIUMA 1960-1920

knjižnice, marsikatero poglavje pa tudi za druge vrste knjižnic, še zlasti takrat, ko so domači standardi skopi z razlagami posameznih, sicer zelo natančno opredeljenih, določil. Npr. kjer naši standardi določajo primerno stopnjo izobrazbe za vodenje knjižnice, mednarodni z določili usmerjajo uspešnost in učinkovitost vodenja za zadovoljevanje potreb, želja in interesov okolja; kjer naši standardi govorijo o številu strokovnega knjižničnega osebja in stopnjah njegove izobrazbe, mednarodni opozarjajo na kakovost knjižničarjevega dela, ki se vrednoti z zadovoljstvom uporabnikov knjižnic, in podobno. Njihova uporabo bo prispevala k strokovnemu razvoju in posodabljanju splošne knjižnične mreže v državi in posamezne knjižnice v nji, bodisi pri analiziranju bodisi pri načrtovanju in uresničevanju sprememb. S pridom pa se bodo uporabljali še naprej tudi pri uveljavljanju družbenega položaja knjižnic.

Priporočamo jih zaradi njihove praktične uporabe. Prostor naj bi našli na knjižni polici vsake knjižnice vseh tipov in na domači knjižni polici vsaj vsakega strokovnega delavca splošne knjižnice. Knjižničarji splošnih knjižnic in drugih knjižnic, knjižničarske svetovalne službe, državni in lokalni predstavniki oblasti in civilne družbe, študentje bibliotekarstva, družbenih ved, načrtovalci prostorov in opreme knjižnic imajo spet publikacijo, ki jim bo več let v pomoč pri zagotavljanju dostopa informacij, knjižničnega gradiva in storitev za kakovostno zadovoljevanje potreb posameznikov in skupin. Vse zavezuje naloga, da predstavljajo vlogo in pomen splošne knjižnice in ju pomagajo uresničevati.

Naročilnico za novo publikacijo najdete v prilogi.

Jelka Kastelic
NUK

Knjižnica Lendava je leta 2000 izdala pomembni repertorij avtorice *Brigite Farkaš* z naslovom *A "Naptár" repertóriuma 1960-2000* v madžarskem jeziku. Knjigo je sofinanciralo Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije. Brigita Farkaš je knjižničarka hungaristka v Knjižnici Lendava. Repertorij so že predstavili v Lendavski Knjižnici. Omenjena knjiga je pomembno knjižničarsko delo, ki nas informira o pomembnih člankih, ki so bili objavljeni v Naptárju, koledarju madžarske manjšine od 1960 do leta 2000. Repertorij omogoča pregled bibliografskega gradiva iz pomembnih področij madžarske narodnostne politike, dvojezičnega šolstva, manjšinske literature, kulture in prava, ki je v večji meri na razpolago raziskovalcem madžarske manjšine v Pomurju. Repertorij vsebuje vire madžarskega domoznastva, omenja vse tiste članke, ki so bile objavljene iz tega področja.

Repertorij je razdeljen na pet delov. V uvodnem delu avtorica omenja pomembnost koledarja Naptár, ki ima 40 lento kontinuiteto v literaturi Madžarov v Sloveniji. V drugem delu kronološko bolj podrobno predstavi značilna obdobja omenjenega koledarja od začetkov izhajanja do leta 2000. V osrednjem delu repertorija je navedenih 22 različnih temaskih sklopov, ki posredujejo informacije, bibliografske podatke o člankih, ki so bile objavljene v Naptárju s področja zdravstva, arhitekture, gospodarstva, gospodinjstva, domoznanstva, razvedrile literature, madžarske literature, prava, kulture, agronomije, etnologije, lingvistike, s področja šolstva, politike, arheologije, psihologije, beletristike, sociologije, s področja vinarstva, zgodovine, religije

in še nekaj interdiscipliniranih područij je navedeno. Na koncu repertorija so pomembna kazala, ki služijo za pregled in za hirtješjo uporabo gradiva.

Teme repertorija poleg osnovnih bibliografskih podatkov dajo še posebne informacije v obliki krajšega povzetka o vsebini omenjene publikacije. To pomaga pri poizvedbi informacij, ker poleg bibliografskih podatkov še nudi več podatkov o izbrani publikaciji. Večina bibliografskih podatkov iz repertorija je že prišlo v bazo podatkov COBIB, in uporabniki po COBISS OPAC virtualnem katalogu na elektronski način lahko dosežejo te informacije. Podatki so tudi dosegljivi po internetu.

Brigita Farkaš je bila pri svojem delu precizna in strokovna. V uvodu svoje knjige je sama omenila, da se je trudila "da bi bilo delo popolno in celotno". Repertorij je lektorirala knjižničarka Erika Végi Kósa, uredila Žuzana Žoldoš direktorica Knjižnice Lendava, grafično ga je oblikoval László Meszelics. "*Qui scit ubi scientia, habenti es proximus*" – (kdo ve, kje je znanost, je blizu tistemu, ki ga rabijo) – je rekel znani madžarski bibliotekar Gulyás Pál. Z repertorijem knjižničarke Brigitte Farkaš smo Madžari v Pomurje še bogatejši z eno novo knjigo s področja knjižničarstva. Prav gotovo so zadovoljni raziskovalci, ki raziskujejo našo kulturo, literaturo naše znanstvene dosežke, oziroma dejavnost madžarske narodnosti.

Judit Zágorec-Csuka
knjižničarka na
Dvojezični Osnovni Šoli I. Lendava
könyvtárostánár az I. számú
Kétnyelvű Általános Iskolában Lendva

OBVESTILA

Kolegi iz Hrvaške so nam poslali obvestilo o mednarodni konferenci, ki ga objavljamo v hrvaščini.

MEĐUNARODNI SEMINAR LIBRARIES IN THE DIGITAL AGE (LIDA) 2003 - KNJIŽNICE U DIGITALNOM DOBU

Dubrovnik 26.-30. svibnja 2003.

Od 2000. godine u Inter-univerzitetkom centru u Dubrovniku održava se Međunarodni seminar Libraries in the Digital Age (LIDA) osnovna tema kojega je utjecaj promjenjivog okruženja knjižnica i informacijskih sustava u digitalnom dobu te načini na koje knjižnice reagiraju na te izazove. U svibnju sljedeće godine na LIDA-i 2003 raspravljat će se o dvije osnovne teme: pretraživanje mrežnih informacija (IR) te World Wide Web (WWW) i knjižnice.

Za razliku od prethodnih godina, Seminar će se ove godine održati na dva različita mjesta: prvi dio u periodu od 25. - 27. svibnja 2003. bit će organiziran u Interuniverzitetkom centru u Dubrovniku, a drugi, u razdoblju od 28. - 30. svibnja 2003, na obližnjem otoku Mljetu.

Na Seminaru će, kao i dosadašnjih godina, sudjelovati vrsni predavači i stručnjaci u ovom području iz: Sjedinjenih Američkih Država, Njemačke, Finske, Švedske, Danske, Velike Britanije, Nizozemske, Francuske, Italije, Hrvatske itd.

Prvi dio Seminara usredotočit će se na istraživačke prakse i predstavljanja rezultata pretraživanje mrežnih informacija, a potencijalni sudionici

pozvani su da prijave radove koji govore o sljedećim temama:

- napredak u tehnikama pretraživanja informacija koje su specifične za WWW i različite oblike medija: tekst, slike, zvučni zapisi, multimedija
- organizacija, predstavljanje i pretraživanje mrežnih informacija
- proučavanje tražilica – algoritmi, vrednovanje, usporedbe
- pristupi srodnim postupcima, kao što su pregledavanje i navigacija na WWW
- pretraživanje WWW – korisnici, korištenje, upiti, uspješnost
- traženje informacija i WWW
- metodologije istraživanja, mjerenja, modeli
- kritički pregled istraživanja i razvoja u ovom području

Iako su mnoge knjižnice širom svijeta već stupile u mrežni prostor i koriste WWW, izgradnja vrijednosnih kriterija za odabir, oblikovanje, očuvanje i sl. postupna je i složena, jer mrežni prostor knjižnicama nudi velike i raznolike mogućnosti razvoja, ali ih također suočava s brojnim problemima. Stoga se organizatorima čini zanimljivim da se je u drugom dijelu Seminara predstavljaju vlastiti pristupi, modeli i postignuća knjižnica i projektnih timova, a vezano uz sljedeće teme:

- zbirke digitalnih knjižnica – stvaranje, upravljanje, digitalizacija, licenciranje, poveznice/povezivanje
- rad s različitim vrstama medija (tekst, slike, multimedija) i specijaliziranim domenama
- pružanje usluga digitalne knjižnice – pristup, reference, dostavljanje itd.
- vrednovanje uspješnosti, utjecaja; istraživanja o korisnicima i korištenju
- webmetrics u odnosu na knjižnice, metodologiju modele
- knjižnična mrežna sučelja – osnovni principi, kako ih oblikovati i izraditi

- mrežna programska podrška i paketi za knjižnice
- obrazovanje i obuka knjižničara i korisnika knjižnica
- kako male knjižnice mogu doći na WWW i koristiti ga?

Za oba se dijela Seminara se pozivaju sljedeće vrste radova: izlaganja, poster, predstavljanja i radionice. Sve prijedloge radova odnosno sažetke treba poslati u elektroničkom obliku i to u obliku privitka elektroničkoj pošti na sljedeće dvije adrese: Professor Nicholas Belkin (nick@belkin.rutgers.edu) i prof. dr. sc. Tatjana Aparac-Jelušić (taparac@pedos.hr)

Rok za predaju sažetaka izlaganja i radionica je 10. siječnja, a za predstavljanja i postere 10. veljače 2003. godine.

Kao i prošle godine, u sklopu Seminara, odabrat će se najbolji studentski poster.

I ove će godine, stručni dio programa biti obogaćen nizom kulturnih i zanimljivih događanja - posjetom dubrovačkim knjižnicama, zajedničkom večerom svih sudionika te izletom.

Organizaciju ovog, sada već tradicionalnog susreta svih onih koje zanimaju postignuća i razvoj digitalnih knjižnica, ove godine pomažu Ministarstvo znanosti i tehnologije, Američka ambasada, Američko društvo za informacijsku znanost i tehnologiju (ASIST), Alma Mater hrvatsko-američkih studenata (AMAC), Nacionalna i sveučilišna knjižnica Zagreb te nekoliko komercijalnih poduzeća.

Informacije o seminaru LIDA 2003 te o dosadašnjim seminarima LIDA mogu se pronaći na mrežnim stranicama Katedre za knjižničarstvo Pedagoškog fakulteta u Osijeku, URL: <http://www.pedos.hr/lida>, a sve upite o istom, moguće je uputiti na adresulida@pedos.hr

Sanjica Faletar

PROGRAM IZOBRAŽEVANJA NUK

NUK-ova publikacija **Program izobraževanja 2003** bo natisnjena meseca februarja. Vabimo vas, da si naš izobraževalni program ogledate na spletni strani NUK-a (<http://www.nuk.uni-lj.si>, na prvi strani v .pdf formatu).

V mesecu **februarju** napovedujemo sledeče tečaje:

Februar 2003	Tečaji
3. - Turjaška (10.00 - 12.30)	29. Izobraževanje uporabnikov knjižnic za iskanje po elektronskih informacijskih virih (I.)
3. - Turjaška (13.30 - 16.00)	30. Izobraževanje uporabnikov knjižnic za iskanje po elektronskih informacijskih virih (II.)
4., 5., 6. - Turjaška	CONOR-prijave IZUM
10. - 14. - Turjaška	1. Knjiga, knjižnice in knjižničarstvo
17., 18., 19. - Turjaška	CONOR- prijave IZUM
20. - Turjaška	28. Izobraževanje uporabnikov knjižnic za iskanje informacij s pomočjo COBICC/OPAC
24., 25. - Turjaška	CONOR- prijave IZUM

Bibliotekarski izobraževalni center
NUK

OBVESTILO

V knjižnici Otona Župančiča se je nabralo kar precej izločenega gradiva. Vabimo Vas, da nas obiščete in si izberete tisto, kar v vaši knjižnici potrebujete. Skladišče se nahaja na Kongresnem trgu 14a v Ljubljani. Oglasite se Vesni Trobec, vodji matične službe, na tel. št. 01/426 40 71, da se dogovorimo za dan in uro vašega obiska. Lepo pozdravljeni in kmalu nasvidenje!

PRILOGE

1. V prvi prilogi objavljamo predstavitev in prijavnico za mednarodni simpozij **"Razstavljanje arhivskega in knjižničnega gradiva ter likovnih del na paprju: standardi materialnega varovanja"**, ki bo 5. in 6. junija 2003 v Ljubljani.
2. V drugi prilogi objavljamo **natečaj za nagrade Kalanovega sklada** in **prijavnico za včlanitev v Kalanov sklad.**
3. V tretji prilogi objavljamo slovenski prevod **Internetnega manifesta Ifle.**
4. V četrti prilogi objavljamo slovenski prevod **Ifline Deklaracije o knjižnicah in trajnostnem razvoju.**
5. V peti prilogi naročilnico za novo strokovno publikacijo, **Splošne knjižnice: IFLA/UNESCO standardi za splošne knjižnice/ pripravila delovna skupina pod vodstvom Philipa Gilla v imenu Sekcije za splošne knjižnice.- Ljubljana : Narodna in univerzitetna knjižnica; Državna matična služba za knjižničarstvo, 2002.**

**RAZSTAVLJANJE ARHIVSKEGA IN KNJIŽNIČNEGA GRADIVA TER
LIKOVNIH DEL NA PAPIRJU:
STANDARDI MATERIALNEGA VAROVANJA
mednarodni simpozij
Ljubljana, 5. in 6. junij 2003**

V juniju 2003 pripravljamo mednarodni simpozij o materialnem varovanju ob razstavljanju arhivskega in knjižničnega gradiva ter likovnih del na papirju.

Simpozij organizira in strokovno vodi:

- ARS - Arhiv Republike Slovenije (www.gov.si/ars/)
- NUK - Narodna in univerzitetna knjižnica (www.nuk.uni-lj.si/)
- NG - Narodna galerija (www.ng-slo.si/)
- ICA/CPTe - Komite za zaščito in varovanje pri Mednarodnem arhivskem svetu
- ECPA - Evropska komisija za zaščito in dostopnost (www.knaw.nl/ecpa/)
- DRS - Društvo restavratorjev Slovenije

Ciljna publika: arhivisti, knjižničarji, kustosi, konservatorji-restavratorji, oblikovalci razstav in ostali, ki upravljajo ali varujejo pisno in likovno dediščino nastalo pretežno na papirju in pergamentu.

Uradni jezik: slovenščina in angleščina (simultano prevajanje)

Kotizacija: pred 15. aprilom 2003: 20.000 sit po 15. aprilu 2003: 30.000 sit

Lokacija: Narodna galerija v Ljubljani

Program: [www.gov.si/ars\(novosti\)](http://www.gov.si/ars(novosti))

Cilji

V okvirju simpozija želimo ob skupni, v svetu in doma vedno bolj prisotni problematiki razstavljanja, tesneje strokovno povezati ustanove ki hranijo, varujejo in dajejo na ogled zaupano kulturno dediščino.

Razstavljanje umetniško in zgodovinsko dragocene dediščine iz občutljivejših organskih materialov (pergament, usnje, papir) zahteva drugačne, največkrat strožje pogoje hrambe in uporabe. Zato moramo tudi ob razstavljanju le teh, spoštovati naravo gradiva in upoštevati zakonitosti materialov, ki sestavljajo razstavljene objekte.

V času vse večjih želja po razstavljanju, ki jih omogoča sodobna družba, poskušamo izoblikovati in v prakso vpeljati priporočila in standarde, ki bodo v pomoč ob razstavljanju občutljivega arhivskega, knjižničnega in muzejskega gradiva nastalega predvsem na papirju in pergamentu.

Področja, ki bodo obravnavana na simpoziju so:

- razstavni prostori
- kontrola klimatskih pogojev znotraj prostorov
- osvetlitev
- mikroklimatski pogoji znotraj razstavnih vitrin
- razstavljanje knjig in drugih tridimenzionalnih objektov
- razstavljanje dvodimenzionalnih objektov
- oblikovanje razstavnih vitrin
- zaščita med transportom
- popis stanja objekta in pogoji izposoje
- navodila za rokovanje in namestitvev objektov
- varnost

Organizacijski odbor:

- *Jedert Vodopivec* - Vodja organizacijskega odbora, Komite za zaščito in varovanje pri Mednarodnem arhivskem svetu - ICA/CPTE, Arhiv Republike Slovenije
- *Vladimir Žumer* - direktor, Arhiv Republike Slovenije
- *Vilenka Jakac-Bizjak* - vodja področja za delo z uporabniki, Narodna in univerzitetna knjižnica
- *Andrej Smrekar* - direktor, Narodna Galerija
- *Ted Steemers* - predsednik Komiteja za zaščito in varovanje pri Mednarodnem arhivskem svetu - ICA/CPTE, Nacionalni arhiv Nizozemske
- *Yola de Lusenet* - izvršna sekretarka Evropska komisija za dostopnost in zaščito - ECPA - European Commission on Preservation and Access, Amsterdam
- *Ivo Nemeč* - predsednik, Društvo restavradorjev Slovenije
- *Natalija Glažar* - svetovalka direktorja, Arhiv Republike Slovenije

**RAZSTAVLJANJE ARHIVSKEGA IN KNJIŽNIČNEGA GRADIVA TER
LIKOVNIH DEL NA PAPIRJU:
STANDARDI MATERIALNEGA VAROVANJA**

mednarodni simpozij

Ljubljana, 5. in 6. junij 2003

Dario Camuffo - National Research Council, Padova

- Microclimate Conditions for Exhibition and Conservation: Problems, Research, Case Studies and the Way to Possible Common Standards
- *Mikroklimatski pogoji za razstavljanje in konserviranje: problemi, raziskave, študije primerov in pot do možnih skupnih standardov*

Christopher Clarkson - Oxford

- The Permanent Safe Display of the Single Parchment Membrane in Fluctuating Environmental Conditions - from Small Charter to the Mappa Mundi
- *Trajno varno razstavljanje dvodimenzionalnih pergamentnih objektov v spremljajočih se pogojih hrambe - od majhne listine do velikega zemljevida*

Gabriella Albrecht-Kunszeri - National Archives of Hungary, Budapest

Marta Jaro - Hungarian National Museum, Budapest

- A Preservation Challenge: Exhibiting Parchment Documents
- *Preservacijski izziv: razstavljanje pergamentnih dokumentov*

Josef Hanus - Slovak National Archives, Bratislava

- Exhibiting Archival Documents and New Legislation
- *Razstavljanje arhivskih dokumentov in nova zakonodaja*

Ted Steemers - Rijksarchiefdienst - The Netherlands National Archives, Den Haag

- Guidelines, Standards and Best Practice
- *Smernice, standardi in uspešna praksa*

Marie-Therese Varlamoff - IFLA PAC, Bibliotheque Nationale de France, Paris

- The Preservation of Exhibited Documents, from Recommendations to Standards
- *Preservacija razstavljenih dokumentov, od priporočil do standardov*

Dana Josephson - Bodleian Library, Oxford

- Practical Considerations for the Design and Use of Permanent Display Cases
- *Praktični vidiki za oblikovanje in uporabo stalnih razstavnih vitrin*

Pamela Porter - British Library, London

- Lending Manuscripts for Display: the Development of Policy and Practice
- *Izposoja rokopisov za razstave: razvoj strategije in prakse*

Michael Durovic - State Central Archives, Prague

- The Influence of the Visible and Ultraviolet Radiation on Collections
- *Vpliv vidnega in ultravijoličnega sevanja na gradivo*

Zhang Mei Fang - State Archives Administration of China, Beijin

- Researching of China Gouache Fading at the Different Light of Display
- *Raziskava bledenja kitajskih gvašev ob različnih osvetlitvah*

Rosie Freemantle - Tate, London

- Glazing Options for Works of Art on Paper
- *Izbira zasteklitve za likovna dela na papirju*

Karmen Rinesi - National Gallery of Modern Art, Rome

- Preservation Requirements for Exhibiting Large Works of Art on Paper
- *Preservacijske zahteve za zaščito pri razstavljanju likovnih del na papirju velikega formata*

Jedert Vodopivec - Archiv Republike Slovenije, Ljubljana

- Recommendations for Mounting Artefacts on Paper
- *Priporočila za uokvirjanje likovnih del na papirju*

Clara C. von Waldthausen, Amsterdam

- Exhibition of Photographic Materials in Library and Archive Collections
- *Razstavljanje fotografskega gradiva v knjižničnih in arhivskih zbirkah*

Caroline Checkley-Scott and Anna Wise - The Wellcome Trust, London

- The Role of the Conservator in the Exhibition Process at the Wellcome Library
- *Vloga konservatorja v procesu razstavljanja v Wellcome Library*

Jana Kolar, Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

- Exhibit Recommendations for Iron Gall Ink Containing Documents
- *Priporočila za razstavljanje dokumentov z železotaninskimi zapisi*

Mojca Jenko, Narodna galerija, Ljubljana

- Listening, Hearing, but First of all Cooperation
- *Poslušati, slišati, predvsem pa sodelovati*

Erland Kolding Nielsen -The Royal Library The National Library of Denmark and the University Library of Copenhagen University

- Exhibitions and Security: Problems of access, value and crime prevention
- *Razstave in varnost: problemi dostopa, vrednotenja in zaščite pred krajo*

Marie-Therese Varlamoff - IFLA PAC, Bibliotheque Nationale de France, Paris

- The Blue Shield Initiative to Safeguard our Cultural Heritage
- *Pobuda "Modrega ščita" za varovanje naše kulturne dediščine*

**RAZSTAVLJANJE ARHIVSKEGA IN KNJIŽNIČNEGA GRADIVA TER
LIKOVNIH DEL NA PAPIRJU: STANDARDI MATERIALNEGA
VAROVANJA**

mednarodni simpozij
Ljubljana, 5. in 6. junij 2003

PRIJAVNICA

Ime: _____
Priimek: _____
Delovno mesto: _____
Ustanova: _____
Ulica: _____ Kraj: _____
Tel.: _____ Fax.: _____
e-mail: _____

Potrebujem račun: NE DA

Vsi, ki potrebujete račun navedite tudi

Točno ime plačnika: _____

Točen naslov plačnika: _____

Davčno številko: _____

KOTIZACIJA

Kotizacija vključuje udeležbo na predavanjih, gradiva simpozija, pogostitve med odmori in naknadno zbornik simpozija.

pred 15. aprilom 2003

prvi udeleženec 20.000 Sit, vsak nadaljnji udeleženec iz iste ustanove 15.000 Sit

po 15. aprilu 2003

prvi udeleženec 30.000 Sit, vsak nadaljnji udeleženec iz iste ustanove 25.000 Sit

KOTIZACIJO NAKAŽITE na bančni račun SKB BANKA D.D., Ljubljana

DRS - Društvo restavradorjev Slovenije "SIMPOZIJ Ljubljana 2003", št. TR 03 100

1000023152 sklicna št. 600 2003

Na podlagi prijavnice in plačane kotizacije vam bomo pošiljali vse potrebne informacije in publikacijo.

**PRIJAVNICO POŠLJITE SKUPAJ S FOTOKOPIJO POTRDILA O VPLAČILU KOTIZACIJE
na naslov: "Simpozij Ljubljana 2003" Arhiv Republike Slovenije, Zvezdarska 1, Ljubljana
ali po faxu: (1) 24 14 269**

Datum

Podpis udeleženca

Žig in podpis
plačnika

Upravni odbor Kalanovega sklada pri Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije
razpisuje na osnovi veljavnega pravilnika

NATEČAJ ZA NAGRADE KALANOVEGA SKLADA

1. Nagrade Kalanovega sklada prejmejo knjižničarski delavci za tista pisna strokovna dela, ki pomembno prispevajo k oblikovanju teorije slovenske knjižničarske vede in k praksi knjižničarske dejavnosti.
2. Za nagrade Kalanovega sklada se lahko potegujejo:
 - strokovno-teoretična dela, ki obravnavajo eno izmed tem z naslednjih področij:
 - knjižnice in njihovo okolje
 - vloga knjižnic v vseživljenjskem izobraževanju
 - podoba knjižničarja v prihodnosti
 - zakonodaja na področju knjižničarstva
 - informatizacija knjižnic (učinkovitejša uporaba računalnikov pri storitvah)
 - normativi in standardizacija v knjižnicah
 - management v javnih zavodih s področja knjižničarstva
 - strokovna dela, ki so bila objavljena v slovenskem strokovnem ali drugem tisku v obdobju *med 15. 7. 2001 in 15. 7. 2003.*
3. Strokovna dela z razpisanih področij predložijo upravnemu odboru sklada avtorji del. Že objavljena strokovna dela pa lahko predlagajo za nagrado posamezna bibliotekarska društva, knjižnice ali člani upravnega odbora Kalanovega sklada.
4. Strokovna dela, ki se potegujejo za nagrade Kalanovega sklada, morajo biti predložena upravnemu odboru sklada do 15. 8. 2003.
5. Predloge za nagrade morajo avtorji oziroma predlagatelji pisno predložiti na naslov:
*Kalanov sklad pri Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije,
Turjaška 1,
1000 Ljubljana*
7. Upravni odbor Kalanovega sklada si pridržuje pravico, da nagrade ne podeli, če predložena dela po njegovi presoji ne ustrezajo razpisanim pogojem.

Vilenka Jakac - Bizjak
Predsednica
Upravni odbor Kalanovega sklada

ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE

Kalanov sklad

Kalanov sklad je spominski sklad, ki so ga ustanovili slovenski knjižničarji leta 1974. Namen sklada je, da v spomin na delo zaslužnega slovenskega knjižničarskega delavca in vzgojitelja Pavla Kalana pospešuje individualno in skupinsko strokovno, teoretično in raziskovalno delo slovenskih knjižničarjev.

Kalanov sklad ima individualne in kolektivne člane. V sklad se lahko vključujejo kot individualni člani posamezni knjižničarski delavci, kot kolektivni člani pa knjižnice. V sklad se lahko vključujejo tudi druge pravne in fizične osebe. Člani Kalanovega sklada s svojimi letnimi prispevki omogočajo njegovo delovanje oz. nagrajevanje avtorjev tistih pisnih strokovnih del, ki pomembno prispevajo k oblikovanju teorije slovenske knjižničarske vede in k praksi knjižničarske dejavnosti.

Upravni odbor sklada naproša tako posameznike kot njihove knjižnice, da pristopijo k članstvu in tako pomagajo, da bi Kalanov sklad svoj namen uresničeval še naprej in še razširil obseg svojega delovanja. Najnižji prispevek za individualnega člana 3.000 SIT, za kolektivnega člana pa 20.000 SIT.

Upravni odbor sklada

Prijavnica za včlanitev v Kalanov sklad
Individualni član

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Zaposlen: _____

Podpis: _____

Član Kalanovega sklada od: _____

Kolektivni član

Knjižnica: _____

Naslov: _____

Članstvo od: _____

Podpis odgovorne osebe in žig: _____

<p>Naslov: ZBDS, Upravni odbor Kalanovega sklada, Vilenka Jakac Bizjak, predsednica Turjaška 1, 1000 LJUBLJANA Transakcijski račun: 02010-0014608845 z oznako "888 - za Kalanov sklad"</p>
--

INTERNETNI MANIFEST IFLE

Neovirani dostop do informacij je bistvo svobode, enakosti, svetovnega sožitja in miru. Mednarodna zveza bibliotekarskih društev in ustanov (IFLA) zato izjavlja:

- Intelktualna svoboda je pravica vsakega posameznika, ki ima pravico do svojega mnenja in ga lahko tudi svobodno izraža, prav tako pa tudi išče in sprejema informacije; to je osnova demokracije; in to je tudi srž knjižničnih storitev.
- Svoboda dostopa do informacij, ne glede na medije in razmejitve, je osrednja odgovornost knjižnične in informacijske profesije.
- Omogočanje neoviranega dostopa do interneta v knjižnicah in informacijskih servisih pomaga skupnosti in posameznikom doseči svobodo, napredek in razvoj.
- Ovire, ki omejujejo ali preprečujejo pretok informacij, je treba odstraniti, predvsem take, ki povzročajo neenakost, revščino in brezup.

Svoboda dostopa do informacij, internet, knjižnice in informacijski servisi

Knjižnice in informacijski servisi so pomembne in odmevne institucije, ki povezujejo ljudi s svetovnimi informacijskimi viri, idejami in ustvarjalnimi deli, ki si jih posamezniki prizadevajo najti. Knjižnice in informacijski servisi dajejo na razpolago bogastvo človeškega ustvarjanja in kulturne raznolikosti na vseh medijih.

Globalni internet omogoča posameznikom in skupnostim po vsem svetu, pa naj bo to v najmanjši in najbolj oddaljeni vasici ali v največji metropoli, enake možnosti dostopa do informacij za osebni razvoj, izobraževanje, moralno vzpodbudo, kulturno bogatenje, gospodarsko dejavnost ali informirano sodelovanje v demokratičnem odločanju. Tako lahko vsi predstavljajo svoje interese, znanje in kulturo v svetu, s katerim se srečujejo.

Knjižnice in informacijski servisi zagotavljajo pomembne vstopne točke do interneta. Nekaterim pomeni to zgolj prikladno storitev, pomoč in svetovanje pri delu, drugim pa je to edino mesto za dostop do interneta. Tako zagotavljajo knjižnice in informacijski servisi mehanizme za premagovanje ovir, ki jih postavljajo razlike v bogastvu, tehnologiji in izobrazbi.

Načela svobode dostopa do informacij na internetu

Dostop do interneta in vseh njegovih virov naj bo v skladu s Splošno deklaracijo človekovih pravic¹ Združenih narodov, predvsem z 19. členom:

Vsakdo ima pravico do svobode misli in izražanja; ta pravica vključuje svobodo do lastnega prepričanja brez nadlegovanja ter pravico do iskanja, sprejemanja ter razglašanja informacij in idej ne glede na medije in meje.

Globalna povezanost interneta ponuja medij, s pomočjo katerega lahko to pravico uživajo prav vsi. Potemtakem naj ne bo dostop podvržen nobeni ideološki, politični ali verski cenzuri, niti ekonomskim pregradam.

¹ Splošna deklaracija človekovih pravic - Sprejeta in razglasila jo je Generalna skupščina Združenih narodov 10. decembra 1948 z resolucijo št. 217A (III).

Dolžnost in odgovornost knjižnic in informacijskih servisov je, da služijo vsem članom svoje skupnosti, ne glede na starost, raso, narodnost, versko in kulturno pripadnost, politično prepričanje, telesne ali druge nezmožnosti, spol in spolno usmerjenost ali katerekoli druge opredelitve.

Knjižnice in informacijski servisi morajo podpirati pravico uporabnikov, da iščejo informacije po svoji lastni izbiri.

Knjižnice in informacijski servisi morajo spoštovati zasebnost svojih uporabnikov in se zavedati, da morajo ostati podatki o virih, ki jih uporabljajo, zaupni.

Dolžnost in odgovornost knjižnic in informacijskih servisov je, da omogočajo in pospešujejo javni dostop do kakovostnih informacij in komunikacij. Uporabnikom naj bo na razpolago potrebna pomoč in ustrezno okolje, v katerem lahko uporabljajo izbrane informacijske vire in servise prosto in zaupno.

Ob množici dragocenih virov, dosegljivih na internetu, so tudi slabi, zavajajoči ali celo žaljivi. Knjižnični delavci morajo zagotoviti svojim uporabnikom informacije in vire, s pomočjo katerih se bodo naučili učinkovito in uspešno uporabljati internet in elektronske vire. Aktivno morajo pospeševati in omogočati odgovorno dostopanje do kakovostnih informacij v omrežju za vse svoje uporabnike, vključno z otroci in mladostniki.

Kot vse druge osnovne storitve naj bo tudi dostop do interneta v knjižnicah in informacijskih servisih za uporabnike brezplačen.

Izvajanje Manifesta

IFLA spodbuja mednarodno javnost, naj podpre razvoj dostopnosti do interneta po vsem svetu, predvsem v deželah v razvoju, da bi tako dosegli globalne koristi uporabe informacij, ki jih nudi internet, za vse ljudi.

IFLA spodbuja nacionalne vlade, naj razvijajo nacionalno informacijsko infrastrukturo, ki bo nudila internetni dostop celotnemu prebivalstvu.

IFLA spodbuja vse vlade, naj podprejo neovirani pretok informacij, dosegljivih s pomočjo interneta, v knjižnicah in informacijskih servisih, in naj se uprejo vsakemu poskusu cenzure in oviranja dostopa.

IFLA priporoča knjižnični javnosti in tistim, ki odločajo na nacionalnih in lokalnih ravneh, naj razvijejo strategijo, razvojno politiko in ustrezne načrte za izvajanje načel, izraženih v tem Manifestu.

Manifest je pripravila delovna skupina IFLA/FAIFE², sprejel ga je Upravni odbor Ifle 27. marca 2002 v Hagu. Ifla ga je razglasila 1. maja 2002.

Prevedel:
Ivan Kanič

² IFLA Committee on Free Access to Information and Freedom of Expression

DEKLARACIJA O KNJIŽNICAH IN TRAJNOSTNEM RAZVOJU

Na sestanku v Glasgowu, ob obeležitvi 75-te obletnice svojega nastanka, Mednarodna zveza bibliotekarskih združenj in ustanov (IFLA)

- Izjavlja, da imajo vsa človeška bitja temeljno pravico do okolja, primernega za njihovo zdravje in dobro počutje.
- Priznava, kako pomembna je predanost trajnostnemu razvoju z nalogo izpolnjevanja potreb sedanosti brez ogrožanja možnosti za prihodnost.
- Zagotavlja, da knjižnice in informacijski servisi promovirajo trajnostni razvoj z zagotavljanjem svobode dostopa do informacij.

IFLA nadalje potrjuje, da:

- Mednarodna knjižnična in informacijska skupnost oblikuje mrežo, ki povezuje države v razvoju in razvite države, podpira razvoj knjižnic in informacijskih storitev vseh po svetu in skrbi za to, da te storitve spoštujejo enakost, splošno kakovost življenja in naravno okolje.
- Knjižnični in informacijski profesionalci priznavajo pomembnost različnih oblik izobraževanja za vse. Knjižnice in informacijski servisi služijo kot portali do znanja in kulture. Zagotavljajo dostop do informacij, idej in domišljjskih del/produktov domišljije v različnih formatih, in s tem podpirajo osebni razvoj vseh starostnih skupin ter aktivno sodelovanje v družbi in procesih odločanja.
- Knjižnice in informacijski servisi zagotavljajo bistveno podporo vseživljenjskemu učenju, neodvisnemu odločanju in kulturnemu razvoju vseh ljudi. S pomočjo svojih obsežnih zbirk in raznolikih medijev nudijo vodenje in priložnosti za učenje. Knjižnične in informacijske storitve pomagajo ljudem izboljšati izobraževalne in socialne spretnosti, ki jih ne moremo pogrešati v informacijski družbi in trajnem sodelovanju v demokraciji. Knjižnice pospešujejo bralne navade, informacijsko pismenost in promovirajo izobraževanje, javno mnenje in usposabljanje.
- Knjižnice in informacijski servisi prispevajo k razvoju in vzdrževanju intelektualne svobode in pomagajo varovati temeljne demokratične vrednote in univerzalne človekove pravice. Spoštujejo identiteto, neodvisno izbiro, odločanje in zasebnost svojih uporabnikov brez diskriminacije.
- S tem namenom knjižnice in informacijski servisi pridobivajo, ohranjajo, omogočajo dostopnost do najrazličnejšega in najbolj raznolikega gradiva vsem uporabnikom brez diskriminacije, kar odseva pluralnost in kulturno raznolikost družbe ter bogastvo različnih okolij.